

JORDI SEGURA

Director del Laboratori Antidopatge de Barcelona

Investigació Jordi Segura (Barcelona, 1949) dirigeix un dels laboratoris antidopatge més importants del món. Se'l considera un referent en la detecció de substàncies il·legals en l'esport i també és membre de la comissió mèdica del Comitè Olímpic Internacional

“El dopatge genètic arribarà, però encara no sabem com serà”

DANI
COLMENA

Quan Barcelona treballava per aconseguir els Jocs Olímpics del 1992, es va decidir impulsar la creació d'un centre antidopatge propi. Va ser llavors quan Jordi Segura va abandonar la indústria farmacèutica per concentrar tots els esforços en aquest nou laboratori, que 25 anys més tard és un referent mundial. El centre pertany a l'Institut Hospital del Mar d'Investigacions Mèdiques (IMIM), és un dels 35 centres certificats per l'Agència Mundial Antidopatge i analitza mostres per a federacions i grans esdeveniments internacionals.

Quin és el secret d'aquest reconeixement internacional?

D'una banda, el suport de la institució, l'IMIM, que és una entitat molt potent en recerca. Al mateix edifici, el Parc de Recerca Biomèdica, s'està fent investigació d'alt nivell en altres camps i les sinergies ens ajuden. Però també és una qüestió de necessitat. Hi ha un altre centre acreditat a Madrid i, a diferència d'altres països que tenen dos laboratoris –com Alemanya i els Estats Units– i que solen repartir-se les mostres, aquí històricament no s'ha fet així, sinó que totes les mostres estatals han anat a Madrid. Per subsistir, doncs, hem hagut d'espavilar-nos: apostar per la recerca i buscar clients a l'estranger. Rebem mostres de tot el món i poques de l'àmbit espanyol.

I tot això com es finança?

Generem els nostres propis recursos i som quasi autosuficients en el funcionament del dia a dia: despeses de personal, material... El problema és que els aparells són molt cars i s'han de renovar sovint per no quedar-nos endarrerits. La sort és que, pel fet de ser un centre punter, els mateixos fabricants a vegades ens cedeixen aparells per testar-los. Subsistim, ho hem fet durant 25 anys, tot i que a vegades ens preguntem com ho aconseguim.

Els afecten les retallades?

El finançament públic que rebem és el de la institució, que paga una tercera part del personal. La resta ho genera el mateix laboratori. L'únic que hi ha de positiu és que la nostra dependència dels pressupostos oficials és inferior que la de la majoria de centres de recerca, i notem menys les retallades. Tot i que els nostres sous s'han retallat, com els de tothom...

Fa la sensació que el dopatge sempre va al davant dels controls antidopatge. Això crea frustració?

És com tot. Com la corrupció, per exemple. Els que fan trampes sempre van una mica al davant. Moltes coses ja les preveiem, però el problema és que necessitem un cert temps per desenvolupar mètodes per frenar-les, garantint que no es detectin falsos positius, i aquest és el temps que ells poden aprofitar. En tot cas, crec que aquest temps cada cop l'escurcem més.

Vostè parla de l'arribada del dopatge genètic.

Sí, es veu venir, però encara no sabem com serà. Per exemple, l'EPO, que s'utilitza com a medicament i malauradament també com a dopatge, es fabrica en laboratoris farmacèutics i, tot i que és semblant a l'EPO que genera el cos de manera natural, té petites diferències, la qual cosa ens ajuda a detectar casos de dopatge. Però si inserim al cos un gen que fabriqui EPO llavors serà molt més difícil de detectar. Aquest procediment podria fer-se servir com a dopatge en el futur, tot i que no sabem quan, perquè els avenços en teràpia gènica han anat més lents del que s'esperava. En les proves hi ha hagut casos de toxicitat, i gent que ha mort, fins i tot...

Tal com ho explica, sembla un mètode de dopatge molt perillós.

És una àrea amb molt potencial clínic però també amb molt perill de toxicitat. Fent una mica de ciència-ficció, si aquests gens s'inserissin en cèl·lules embrionàries, llavors els canvis genètics apareixerien també en la descendència. D'alguna manera, seria la porta a fer atletes a mida.

Quan parlem de dopatge, qui és el gran culpable? ¿L'esportista, el subministrador, el negoci, la societat...?

Mira, hi ha països com França i Itàlia on dopar-se és delictiu. A Espanya, en canvi, només és delictiu el tràfic de productes dopants i la inducció al dopatge. D'alguna manera, s'entén que la persona que es dopa és una víctima. Se la sanciona esportivament, però no penalment. Això ja marca una diferència de concepte. De qui és culpa el dopatge? A un esportista de baix nivell pot ser que l'hagin enganyat, però els esportistes d'elit tots saben a què juguen. I sí, hi ha una pressió social. La societat demana espectacle i només premia el primer; el segon, tot i ser boníssim, gairebé no és res. El dopatge no converteix en bo algú que no ho és. Et fa guanyar les dècimes de segon que et fan ser primer i no segon.

¿És certa la percepció que en alguns esports es persegueix molt el dopatge i en d'altres molt menys?

Sí, hi ha federacions que fan molts més controls. També perquè són esports de resistència en què el perill és més gran. En un esport individual el benefici del dopatge és més immediat; en un d'equip, l'efecte sobre el triomf és més indirecte.

Què sent quan es produeixen casos tan colpidors com el d'Armstrong?

En el cas d'Armstrong hi havia molts signes indirectes que ja feia temps que ens feien pensar que alguna cosa hi havia. A mi no em va sorprendre. Però, en general, quan hi ha un cas de dopatge em sap greu per la percepció que en poden tenir els joves. Quan un ídol cau, es desmunten moltes coses, molta gent queda decebuda. —

Jordi Segura ha treballat al Laboratori Antidopatge de Barcelona des de la seva fundació, a mitjans dels anys 80. CÈLIA ATSET

una ciutat

BARCELONA

un llibre

'CIEN ANOS DE SOLEDAD',
GABRIEL GARCÍA
MÁRQUEZ

una cançó

'IMAGINE',
DE JOHN
LENNON